ԲՈՍՆԻԱՄԻՍԻՐՈՒ—ՏԱՐԻ—ԹՎԻ—1278—ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ—22—ՕԳՈՍՏՈՍ—1872

ՊԱՅՄԱՆԸ

Ցարեկանգին և Գիշերոյ համար 180 գրշ.
» Կանանց » 10 մէճ
Վերամբակ ի Գիշերոյ » 90 գրշ.
» Կանանց » 5 մէճ
Խրատքանչիւր թերթի գին 30 փր.
Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 գրուշ, երկու անգամի համար 2 գրուշ, աւելի անգամներու համար ըստ սակարկութեան հիւսուած

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԴԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 22 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պերլին 31 օգոստ.

Գիլհէլմ կայսրը Կոմիէին ըրած ուղեւորութենէն վերադարձաւ։ Ցնորդությունը իր վիճակին դիմաւորելու գնաց եւ եռանդագին համակրանաց ցոյցերով ընդունեցաւ։

Մունիխ 1 սեպտ.

Կրօնից նպաստաւոր Պ. Լիցը հրատարակեցաւ։ Նը կարծուի որ պաշտօնական ամէն ալ պիտի քաշուին։ Թագաւորը դեռ օրաշրջան մը չբրաւ այս բանիս վերայ։

Բենգասարկ 31 օգոստ.

Կայսրը խաղաղ գօրաց երեւութանիներուն առիթ բանտարարութիւն մ'ընելով յայտնեց թէ ընդհանուր խաղաղութեան ապառնացող վտանգ մը չկայ։ Եւ իբր Պերլին երկրորդ ալ այս համոզմամբ է թէ Վեհապետաց տեսակցութեան արդիւնքը խաղաղութեան ամրապնդումն է։

Փարիզ 30 օգոստ.

Երէկ Պ. Բէմիզա Մեծապոն յանձնաժողովին առջեւ առա հանեց Բըլուսիոյց Պէրիոյի մէջ ամրութիւններ չմնալոյ վերաբերեալ պայմանները։

Յետոյ ծանոյց թէ Մեծագեղ Իրիք երկիրներուն 500 միլիոնի վճարումն ստած է, եւ սեպտ. 2 ին պիտի լրանայ։ Եւ թէ Մարն եւ Հոյմ—Մարն գաւառներն ալ մինչեւ սեպտեմբերի վերջը պիտի պարպուին։

Փարիզ 29 օգոստ.

Սիրոյ է այն լուրը թէ Պ. Բէմիզա մեծապոնոյց ծանուցագիր մը ղրկած է ի Յունաստան, որպէս զի պատուաւոր Հերլինեան կառավարութեան պաշտօնեայք հրաժարին։ Հարկադրեալ մնին։

Ամիէնք 31 օգոստ.

Պ. Լամարմոր Սիմոն Կ. Գիլոյ Հելլենական դեսպան անուանեցաւ այսօր։

Վիէննա 29 օգոստ.

Բուլանիոյ կառավարութիւնը Պուքարէշտէն եկող ճանապարհորդաց վերայէն քննութիւնն վերցուց։

Լոնդրա 30 օգոստ.

Անտառի կամնը Լեսլրս—Հնդիրիոյ դեսպանաց ուղղեալ չորեքշաբթեան մի մէջ կըսէ, թէ երբ կայսերաց ի Պերլին տեսակցութիւնը Դաղլոյ կտրած պատճառ եղէր։ Ցետոյ կը յայտնէ չրջարերական թէ Խուրքիոյ հաստատութիւնն ու քարտուղարը ծանր շահու, ինդիր մ'է Աստուծոյ հաւատար, եւ թէ Ռուսիոյ ալ կը փափաքի Յունանաց կայսրութեան վարչութեան հաստատութեան հետքերն եւ քաղաքակրթութեան ծիլերը զարգացնել։

Կը վերջանէ ըսելով։ Սիրախ կը մնանք։ Եթէ Ռուսիա եւ Անգլիա մեր ոգի քաղաքականութեան յանձնին, եւ մեք ուրիշի մեզմակից չպիտի լինինք երբէք։

Ճենէվրա 30 օգոստ.

Երէկուան նստին մէջ իրաւարարք միոյն ներկայ էին։ Մանր պարագայից վերայ վիճաբանութիւնը կը յաւելնայ։

Հաւամ 31 օգոստ.

Գապին ընտրութեան համար կարդինալաց ժողով մ'ի Դապլոն գումարելոյ մասէջ պապական ծանուցագիրը մ'ելնելուն զրոյցը սուտ կը հանուի։

Բենգասարկ 31 օգոստ.

Ռուսական Լեվալիա լրագիրը կայսեր մեկ լանտիասութիւնը կը հրատարակէ զոր օգոստ. 13/25 ին որը Տօնի խորհրդոյ երեսփոխանները ուղղած է։ Կայսրն ըսաւ թէ երկրին խաղաղութեան ապառնացող վտանգ մի չկայ։ Եւ թէ խաղաղութիւնն առաւել ապահովելոյ համար ուղեւորութիւն մը ընէ։ յաւելով որ Ռուսիոյ համար ապարդիւն չը մնար։

Լոնդրա 2 սեպտ.

Օրն. Գոնս. 52 1/2
փոխ 1869 64 1/4
» 1871 73 1/2
Անգլ. Բոնս. 92 3/8
Ապիան 20—21
Մոհար 41—42 1/2

Լիվերբուլ 31 օգոստ.

Բամբակ Ա. Դ. 0-10 1/4
Տպաւորած 12 000 հակ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ։ Զամիչ Յովհաննէս էֆէնտին Ճահամ ուսումնարանի ատենապետ անուանեցաւ։

Հիլմի փաշան Եէմէնի Հիւսակ բանակաւորաց կոչումներուն ստանալ մէջ միջոցահանեցաւ։

Նոր Իրիկուան ժամը տասնին Վեհ. Սուլթանին առաջին քարտուղար Հաֆիզ էֆէնտին Բ. Դուռն երթալով անտակցեցաւ Մեծ Եպարքոսին հետ։

Պրէդիրոյ կայսրը Վարդի կարդին մեծ խաչանշանը ղրկեց Վանի Նուպար փաշային։

Մեծ—Եպարքոսը նկատելով որ սէրութեան պաշտօնատանց դեսանները մէջ բազմութիւն երիտասարդք կան, իբրեւ անիրաւ ոստոր (միլզիմ), շրջք հետ զինեալ դրամագրութեան պաշտօնի կը մատնեն առանց բան բաւական հմտութեան, հրամայեց որ միշտ երիտասարդները կրթութեան պաշտօնատան ձեւոք սէրութեան բարձրագոյն վարժարանները երթան եւ պէտք եղածը ստանան։

Բարձր. կայսրդին Կուստաֆ Խզզեսաին եւ Մահմուտ Ճելալէտտին էֆէնտիներն երեկ իրիկուան չոգենաւով Նիկոմիդիա դընացին, հոն կատարելիք զինուորական կրթութեան ներկայ պանուելու։

Անցեալ չորեքշաբթի Տէմիր անուն մի քարտարերէն նոր լրագիր մի հրատարակել սկսաւ։ բայց առաջին թիւն եր. Ներքուն դէս մէկ ամիս դադարման հրամանն առնալու։ Դուռնին։

Դադարման հրամանագիրը կրնայ մինչ մինչեւ լրագիրը սկսելու չտուն եւ հատուցեալ կանոնաց հակառակ պարտաւորներ ստորագրելու իր յանդգնութիւնն ակիզբն կարելի հարկ եղած է։

Կարծի թէ Մեծ—Եպարքոսն արքունի է կուսակցութեան սարին պաշտօնատարաց ամուսնանները սուլտանին հետաւորեալ կերպով։

1000 գրուշ չէն վար ամուսնանք հարիւրին 30։

1000 գրուշ 5000 հարիւրին 20։ Իսկ 5000 էն վեր ամուսնանք պիտի զիջին։

Անդրիոյ լրագիրները սուտ կը հանեն քանի մի չաբաթէ ի վեր պարտած գրոյցը թէ Եգիպտական գործերը Հապէշստանի մասն նախանդ դրուած են, եւ չպիտի եւ ուան մինչեւ որ թէոդորի յաղթուիլ՝ վատահելի գերութեանները չատ Եգիպտական հոգն արշաւող ապատանիները զրկելու։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԵՍԱՓԱՏ ՈՒՏՈՒՄԻՆ

24 օգոստ. երկուշաբթի իրիկուն	37	45
23 » երեքշաբթի առաւօտ բացուելուս	37	45
կէս օր	37	43

Կ. Պոլիս 18 օգոստ.

Սահիբիէ ժէնէրալի բաժինք	Ամ.	մր.	11,13
Քրէսի » »	Ամ.	»	16.
Քրէսի Օսմրօ—Փիւրք			10,32
Նիկոմիդիոյ »	Ֆր.		180,50
Զոմ. 1863	»	»	344 մ
» 1865	»	»	333 մ
» 1869	»	»	323 մ
Գրամաւել	Ամ.	մր.	12,80

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱՒԻՐ ԱՌ ԱՅԴ. ԵՐԵՍՓԽՈՒՆՆԵՐ

Մեծապատիւ Նրեսփոխանաց էֆէնտիք.

Ազգային Ընդհանուր ժողովոյ Ն. Նիսանը պիտի գումարի յաւելեալ ուրբաթ 25 օգոստ. ի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին Գալատիոյ։

Առեանը պիտի բացուի ժամը 6 ին եւ գոյնի 10 ին։

Կը հրաւիրեմ զազգային երեսփոխանս գալ ազգասիրաբար կատարել իրենց նուիրական պարտաւորութիւնը։

19 օգոստ. 1872

Ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կ. Գոլիս Մեծամ աղոթիարար
ՊԱՏՐԻԱՐՔ
ԿՈՍՏԱՆԴԵՆՈՒՊՕԼՍՈՅ
ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԵՊԿՈՊՈՍ
ԽՐԻՄԵԱՆ
ԿԱՐԴ. ԽԷՆԴՐՈՅ

1. Հրամարում մ' թող ժողովէն չարս անդամոց։
2. Վաւերացումն Նորընտիր երեսփոխանաց։
3. Կանոնակ Վեհ. Կաթուղիկոսի։
4. Ամենական կանոնագրութիւն։
5. Կաթուղիկոսական եւ Պատրիարքական յարաբերութիւնք։
6. Հարցումն ինն երեսփոխանաց։

Բ. Ալէքսանդրեր Ընդ. ժողովոյ
ՏԻԳՐԱՆ ԵՌԻՍԻՓԵԱՆ

ԶՈՅԻԼԵԱՆ ԽԱՉԱՅՐՈՒԹԻՒՆ

Օրագրոյ թղթակցանէն անցեալ չաբթաւ մեր դէմ բացած գրական պայքարին ձախող ելքը բավական Զոյիլեան խմբակին մեզ հանեց մեր դէմ, եւ այս անդամ երբեմն բրած են ոչ ուսել եւ ոչ ըմբռնել մինչեւ բանանցին գլխաւոր։

Դեռերը դուռած են ոտքերը լարուած, հրաղէնները լցուած, եւ մեր բոլոր գրական աշխատութիւնները քննութեան ենթարկուած։

Հայոց գրական աշխարհը դոր մեզ միշտ յարգած եմք եւ միշտ ալ կը յարգենք հնարքը քաջարար սեւ բանի մը ներկայ պիտի դանեալ։ Զոյիլեանք իրենց բոլոր յոյսը գիւրաթաթ ամկութեան եւ անընդոյ ազիտութեան վերայ դրած են։ Իսկ մեք՝ ձեռնհաս պատաւոր ճանչած եմք եւ կը ճանչնանք ազգիս ճարտարագոյն ուսումնականներն եւ ամէն լրագիրներուն եւ խանդ բանասէրներուն։ որք կրնան ուղիղ ու սխալն զատել եւ տարբերութիւնքն գտանասան ընել։

Ինչպէս ուրիշ տեղ՝ Նոյնպէս այս

անդամ գաղթական կը յայտնեմք թէ մենք անխախտութեան կարգիք չունինք մեր վրայ. մեր գրական ազգասիրութեանց մէջ բնաւ սխալ չկայ ըսելոյ յանձնապաստանութիւնն հեռի է մեզնէ։ Ակամայ վրիպակներու ապաւած կըրնան լինել մեր գրուածոց մէջ, զորս հմուտ գրագէտք կրնան նշմարել ըստ ցոյց Զօրիկեան ընկերութեան անդամք ոչ։ Ի չափազանց հարկակ են, սխալ գտնել կարծած ժամանակին իրենց ազիտութիւնը կը նշանակեն ինչպէս որ անցեալ տարի հոն իսկ Զօրիկի պատահածէր, եւ ինչպէս որ անցեալ չարիւռ նորա ձեռնարկուներն՝ (Պատրոյ թարգմանչին պատահեցաւ։

Մի եւ նոյն վիճակի մէջ՝ ի հանդէս եղած է Գ. Զօրիկի միասած խեղճակ թերթին վերջին շարաթ առաջ թուոյն մէջ՝ նորա մէկ ուրիշ հարցաքը՝ երկար բանդագուշանք մի հրատարակելով՝ մեր դէմ եւ օղոտ. 12 թուոյ Մասիսի մէջ Գ. Թիէրի մէկ ընչանաւոր խոտակցութեան թարգմանութենէն կործեցեալ վսայներու չարք մի դուրս լեռերով. հնասաքրքրաշարժ սխալներ, որք քերականական եւ տրամաբանական ծոյլայիզ տգիտութեան նկարագիր կրնան համարուիլ կարեկցութեան՝ քան թէ ծաղր տալ։

Ահաւասիկ այդ. կարծեցեալ սխալներու չարքը. որուն զուարճալի անուն տալ կը վայելէ՝ եթէ գրեմ հայոյանքեամբ եւ թշնամանք՝ հաճեմ։ Գրեալ չլինէր։

1. «Խոտակցութեան նիւթն երեք ոկայսերաց այս օրերս ընելիք ատ«ոտակցութիւնն էր. որոյ վերայ Գ. Թիէր անկոսկած (վէճ ոչ էոնոլ) կերեւ։ խ«ըսած եմք։ Այս խոտրը նրոյ է՝ եղեր։ «ատատակցութեան. որպէս զի՝ կամ «վրիճանին վերայ» ըսել պէտք է եղեր։

2. Գաղղիերէն «ըսել-է-» բառը՝ որ խիստ խոսքերով եւ արհամարհոտ կերպերով անարգանք ընել ըսել է։ Մեք թշնամանք թարգմանած եմք։ միթէ առարկաս մէկու մի խիստ խոսքերով եւ արհամարհոտ կերպերով իւր մեծն անարգելը՝ թշնամանել չէ՞։

Գ. Զօրիկեան կամ Թիէ. պաշտանեայ մը չկրնար թարգմանել կայար մի բայց կրնայ խիստ խոսքերով եւ արհամարհոտ դրդեցեալ մերժել նորա հրամանը եւ դայն անարգել։

3. Գ. Թիէր ըսած է վիքթոր Լամանուէլ թագաւորին համար թէ «կանդառը մինչեւ վերջին աերկուը կերան։» Այս խոսքը փոխել պէտք է եղեր։ «ոչ հավատարիմ հայիկոն ոռակ մը պէտք է դառնել եղեր։ կամ «իր առաջադրեալ նպատակին հասաւ։» ըսելու է եղեր։ պակաս դի Գ. Թիէրի խոսքը հիգիս։ եւ հաւատարմութեամբ թարգմանուած լիներ։

5. «Անմիտ քարոզքարկանութիւն» ըսած էր։ Սխալ է եղեր։ անմիտ բառն անձերու համար միայն կը գործածուի։ եղեր։ Հեռատեսաբար սխալ է խորհնացոյցն «անմիտ եւ անհաճոյ բանից» ըսելը։ որոյ է Զաղարի Փարպեցւոյն «անմիտ խորհուրդ» ըսելը։

6. «Ինչպէս նորա մատուցանելիք ծառայութիւնները կը խորհի» ըսած եմք։ Սխալ է։ ծառայութիւններէն նէ խորհ չիրնար ըսուիլ՝ այլ ծառայութիւնքն էր։ հնարաւոր սխալ են Յաղմսոնին «Երանի՝ որ խորհի զաղքատն եւ զտնանկն» ըսելը։ «խորհեցան» եւ խոտեցան զչարութիւն եւ զտպիրատութիւն ի բարձունս խորհեցան» ըսելը։ «Բարկութեամբ դնենդութիւն խորհէին» ըսելը։ Աստուածամին «Զի՞ խորհիք զայդ ի սիրտս ձեր» ըսելը։ Հուսատով խոսատանիմին «Զրդ. սան մէջ «էր սրտի խոր ոչ խորհիլ զչարութիւն» ըսելը եւ 11րդ սան մէջ «Ցուրինձ իմաստութիւն զրաբիս խորհիլ» ըսելը։

Յայտնի է որ Գ. Զօրիկ եւ ընկերութիւն նախնեաց մատենագրութիւններէ բրնատաեղծութիւն չունին։ բայց Յազմոս եւ Աստուածաշունչ ոչ կարդացած կամ լսած չլինիլնան ի՞նչ ըսելու է։

Կը տեսնուի ասոնց մեր երդուեալ հակառակորդք մեր սխալները գտնել կարծած ժամանակին իրենց կոյտ սրդիութիւնը նշանակած են։ Եւանի՛ թէ այս անգամ ի՛ սմանթ եւ պատկառանք զրոյով յանձնապաստանութիւնն ու յանդգնութիւնն ի բաց թողուին։ իրենց չափը ճանչէին եւ հոգ դրականութիւնն ու խմբագրութիւնը խաբուսական ապաստան ընելէ դադրէին։

կոյնոյ Զաեմ կուսակալին արդարամտութիւնը կը հրաւիրենք հանրական պարտեանց գութենց վերայ։

. . . Ցէր խմբագիր.

Բաղիշոյ երիտասարդաց քանի բանաւորաց եղանապարհութեանց ոգի եւ քաջալերեր եղող Նախիջեւանի Բաղիշոյ ոլոր բոլոր ունեցած անձին չարաղդիս փոխ ունիրաւ եւ անասնելի վարմունքն՝ որ նոյն երիտասարդաց կարգաց մարդիկներէն քան ոգի ի սէն ուրեմն տեղս հասարակ զայրոյցանիցով իր գէմ՝ այնչափ գանգատանաց յարմանց եւ արքունի զօրաց մեր անձին եւ ժողովրդեան գէմ գրգռելուն եւ անպատուելուն անոր տուաւ։ եւ ի մասնաւորի պատանի եղաւ մեր ասոնամեայ հայրենանոց զոր մը կրնք սակաւին։ վերջապէս գրկոս ամիս առաջ այս գանացուցիչ անձն ի պաշտանէ ինկաւ։ եւ, ի տեղի նորա ի Կարնոյ Գ. Պալանցի գայմագամ մի գրկուեցաւ։ Այս նորընտիրը գայմագամին կընկերանայ ի Մշոյ ինչ ամբարտաւանութեամբ անկեալ Բաղիշեցի բանաւորաց համար քննիչ կարգեալ Մշոյ Հանդլեանց՝ խոյլի տղայն։ որը ի Բաղէշ հանելով քննիչ մանաւանդ մի կը կարմին եւ մանաւանդ սառնի գուարաբանին եւ երիտասարդաց հարատարիչ ունայնաբարդ բարոյներ։ բանաւորք իրենց կարծանուն գրաչակերտ հանելով առաջ նոյն մասնաժողովոյ անդամներէն առաջին հարուստ գիմաստասան։ համեստ, եւ հասարակաց քարեկամ Դանանդրզատ Հոմի Ապրամ աղայն իր առանձն գուրս ելնելուն մէկ հրատանի հարուածով մդկիին մոտ յերկիր տապալել կուտան։ կը տապալի ընդ նմա եւ դրնին Մանանդազատն եւ ասրոտի սատանի։ կը պարեն գրաքանն։ եւ քանի որ մարդ իր տունէն գուրս դուրս հանել չհամարձակիր։ Այս ամարկոս գրեսքան մէջ մարդ չգիտի թէ կարնոյ Մշոյ եւ Բաղիշոյ կառավարութիւնց մէջ ի՞նչ դարմանալի ճարտար գարձուածքներ՝ կը գտանուն։ որ այս ամէն չարեաց չարժարիլի։ բոլոր երիրին եւ մանաւանդ հարատակ ժողովրդոյ հետ թշնամացած եւ բարատնալեաք լրտուած ի գլուխանէ անկեալ Կարնեցի Բաղուոյ պէյն վերատին ի Բաղէշ դայմագամ դրեալ կը վազեն։ Այս։ այս լուրս երկու չարաթ առաջ անոր հանելով անհաւատարի Թուենցաւ մեզ։ վասնորոյ կարեւորութիւն չտալով լսելիքնը բոլորք բառնալ Բայց այսօր Բաղէշէն եւ եւ Մուշէն առ մեզ եւ. ու Բաղիշեցիս հասած գրութիւնք հաստատացուցին եւ. զարմացուցին իսկ զմեզ։

Այս գրուածներէն Բաղիշեցի հուատարիմ մէկ անձին իւրաքանչիւր հանրութեան եւ պարզութեան յառաջ կը բերմք առաւ զոր ի Մշոյ կուղղէ մեզ. եւ անուտարի։ «Ուրբ մեծ երկիւղ եւ սարսուռ բռնեց զմեզ։ երբ յանկարծ «կընկալաս մեր Բաղէշու նախորդ գայմա«գամ Բաղուոյ պէյ այս տեղս հասած «ահմանք կրկին գայմագամութեան տաշ«տանոյ Բաղէշ վերադառնալու։ Թողուցեր «որ ասիկայ բոլորովին կարծանամ է մեր «երկրին մինակ տեղ երիտասէն նաք Բա«դէշու մէջ եւ տեղս անցած տեղերին հա«մատանք։ Հին գայմագամ Բաղուոյ «պէյը Բաղէշ մնած ժամանակ։ Հայե«ր էին մինակ խաչմանուկեան Աւետիսն «եւ իր հօրաքեւորդի Ամիտոն Մանուկը «կը գիմուրուն զինքը։ եւ. Ցանկինեարէն «ալ մինակ Մուգիմի էֆէնտին եւ Ման«ի Աղի տղայն։ որանք դիտէք դեռ «անդամ մեն կառավարութեան կործանիչ «Բաղէշու եւ այսօր։ ամրատանութեան «ներքեւ ինկած խաչմանուկեանն ուղ«զակի իր տունը կը հրուիրէ զգայմա«գամ։ հոն երկու օր չափազանց կեր ու «խում կընեն։ չարդը կը գարնեն քէօչէր «կը խաղցնեն. եւ սովորականին հանեմատ «ուրիշ զորձեր ալ ասանելի եռաքը դայ«մագամը կանցնի իր պաշտօնին դրուիր «իր հին վիճակները լուծելու համար։ Բոլոր «Բաղիշեցիք թէ հայեր եւ թէ մահմատանդ «ուճիկիներ աս մարքէ չանցան անօրէ«նութեան չար հետեւանքները կրնալով «մէկ մարդու սէր ատելի կերպերն գայմա«գամ չընդունելու։ Բաղուոյ պէյ։ Ամենայն Բաղէշուն Մշոյ կառավարութիւն։ «Նոյը կըսկսին իրարու։ հետ բանակցել «այս վիճակին մասին։ եւ բաւական «բանակցելէ հետ։ անցած օր Մուշէն «10 գինուոր Բաղէշ գիւղեցան։ որպէսզի «գայմագամին չընդունող եւ բոլորքդ ան«հիրը ընտեղ տեղս տեղին ասկայն անուն «յաստիճանէ ինքնին պատրաստուած եւ «ճամբայ ինկած կրլան եղեր Մուշ գա«լու եւ յիրեկ վերջանալէ երկու ազգի «առաջին կարգի մարդիներէն քսան ոգի «էն ուրեմն տեղս հասան Ցուճիկներէն այս «երիտասարդ անձինքն են՝ Հոմի ոդլ. Հաճի «Դանիլեանն էֆէնտի. Զանգիր Ս. Տէրսիկ «Ա. Խաչատուր Ա. Պապաք Ա. Մեծ Բաղիշ Ա. «Հաճի Խաչիկի Կուսուֆ Ա. Հաճի Ղազա«պի Ա. յիսա Ա. Հաճի Ղուսամի Պապարան «ան Ա. Մարմարի. Մանսոյ Ա. եւ Տա«ֆուտ աղա։ Իսկ հայերէն են Ցուկոր է«ֆէնտի Աղլանեանն Դրիդոր էֆ. Սա«զմանեան։ Բանիր աղա, Խաչատուրեան, «Գանոնեան Աբրիսիան Ս. Մանուկեան Շա«զիկեան Ա. Պարիսեան Ա. Հիւրմուզեան «Դարապետ Ա. Միչեան։ Պեարտա Ա. «Խանչէրեան Յովհաննէս Ա. Խաչիկեան «Մանասեան Զեարտա Ա. Արտպեան, եւ Գա«ղիսեան Ա. Գէորգեան։ Ասոնց հետ երկու հաղարի չափ այ Ցուճիկ եւ. Հայ խո«ոյն ժողովուրդներ Բաղէշու. մինչեւ Գաշ«խան եղեր ժամու. չափ ճամբայ եկած են։ «դրանք հանդիպով հոգին ուրեմն յա«ջողեր. մեն յիսա դարձնել. իրենց տեղը։ «Բայց թէ հարկ ըլլայ՝ անոնք՝ այ դարձ«նալ պիտի դան։ կարծ իսկոյնի. այս «անդամ Բաղիշեցիք. մինչեւ Կարին եւ «Պոլիս ալ գայու պատրաստուած էին։

«Ցեր. օրով ասանիներուն հոյներուն հետ դարձանալի կերպով միաբանելնին եւ երկրի իրաւունքը պաշտպանելնին՝ այսով «երկու անդամ եղաւ։ Բայց մեղի համար «զարմանալի չէ այս պատահումը։ որովհետեւ Գասանլիզատէ Հաճի Ապրամ ազգայի պէս անձի մը բարեհաճումը մեր երկրի իր հիմէն գոհացուց։ տանկի եւ. հոյու. աչքերն մէկէն բացաւ։ եւ տեսաւ որ բանաւորներու ծանուցակ եղեռնագործութիւնները այսուհետեւ. ալ ազգին մարդոց՝ կենաց եւ. ոսպաւածոց ապառնութիւնը կը բառնայ։ վասնորոյ երկրին ներքին պարզապէս տանն մարդ ատելի ցաւոտ մինչեւ հարին եւ Պոլիս գիմելն ալ աչք առնուլ եւ. իրենց փրկուելիկնն ճարը դանել։ Հիմայ. տեղս կառավարութիւնը թէ եւ. դոնայցուցիչ կառարեալ պատասխան մը չի տուաւ։ Բաղիշեցոց։ սակայն հաւանական նշանները այս է՝ որ չընդունուած Բաղուոյ պէյը երկին իր պաշտանին ձգելով՝ տաւեալ թէ Բաղէշ կը հանդարտեցնէ։ եւ «այլն։»

Այս նամակէն՝ ամէն մարդ կրնայ հասկնալ՝ որ Բաղիշոյ հասարակութեան թշնամի բռնաւորներու։ գլխաւորներն անզգոն վարեմի գենոցիոն եւ տասներկուարիէն ի վեր կառավարութեան ոնդամ կեցող Մանթաշ Աղի ըստուածն եւ. տասնց համախոհ գործակիցքն են։ որք իրենց . . . գոյներն ծածկելու հնարիք ամէն ջանք ի գործ կը դնեն։ հին գայմագամն ի Բաղէշ. կը վերադարձնեն։ կը գիմաւորեն եւ. կը գրկեն՝ նեռաածիգ լինելու ի սիրտ երկրին։

Խաչմանուկեան Մեծ. Աւետիս էֆէնտին՝ որ լաւագոյն ժամանակէ՝ ի վեր իր սէրն առ մեզ եւ առ մերազնեայս գործուցանելով մեր հանդարութիւնն վայելելու վրայ է՝ կը յուսամք իր երեսն ալ այս բանաւոր դարանակալ ընկերութենէն կը դարձնէ։ եւ ազգի ու երկրի ապրուստս հեռ մեացեալ մնալուի՝ անդի չանար խաւարէն ի լոյս գալիք չարիսոց մէջ իրենն բաժին դնել եւ երկրի գատնայուցչաց հետ դատաստան ընդունել արդարութեան անհաւատ ձեռքէն։ կը յուսամք որ իր ուրքերն կը հանէ այն երկրաւոր ընկերութեան մեքենայի մէջէն որ երկու տարի՝ ի վեր անընդհատ մեր դէմ անլուր գրգռութիւններ կը կուտէ։ Ի Դրան ապէն։ եւ. Ծառուկ ձեռամբ գրեր՝ ի Բաղիշոյ հանելով կը հնարեն։ եւ այժմ անդր չվերադարձնեն։

Իսկ մեք առ լոյս գալով առն կոսմիք վերատին նոյն իւաւարտին գործերն առաջի լուսոյ բանդիմանելու վասն։ լինելով որ Ազգ. Վարչութիւնն մեր իրաւունքներն Կայսերական կառավարութեան արդարադատ ատենին ներկայացնելով յիշեալ բռնաւորներն՝ ի պաշտանէ ձգել տալ կուշխատի եւ կը յաջողի։ հազարաւոր ազգաց բնուանեաց կեանքն անոնց ձանկերէն կազատէ եւ մեր վերադարձն կը փութացնէ հոնկերն։ հրամանագրով բացման ապարանի մերաւն։ այ քանի տարիէ ի կապանս է։ եւ յաղակնութեան վիճակի։ բան խոսման Ամենազատիս Ս. Պատրիարքը Հօր։

Արդ՝ . . . Խմբագիր. ինդրեմ նամակիս՝ ի մեծարանս իրաւանց ոսն յայտարարս գիրս մեր վազուեան թերթին մէջ։ գաս՝ ի լոյս ազգ. զոն որ մեծ գնորդ գարդ։ ձեզ եւ. անձնուէր ծառայ։ Աղդէս

1872 գոյսաս 18. Հոմիս Գասպիրոյ

ի Ղարսիոյ Մ. Ս. Մանկեան

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ՆԱՄԱԿԱԳԻՐԸ

. . . խմբագիր.

Գրագրի 772—3 թիւերու մէջ Ս. Էջմիածնէն գրուած նամակ մը տեսանք։ որուն տանանուն հեղինակը «Մեզոսի դէմ» գրելու պատրաստակամ վարձկան փաստաբանի մը յատուկ ահաւոր եւ քաջալերեսմի գիրքերն Սրբազան պատրիարքը երկարարին թերնամանելէ։ տուա աւետարանի քարոզիչ, սուտ ազգասէր կոչելէ եւ զՍրբազան կամ՝ ոգիկոսը ընդհանրապէս ճշմարիտ Աւետարանի քարոզիչ եւ. ճշմարիտ ազգասէր հաւատալէ եւ՝ յանկարծ իր տանանուն դեմքը առ իսկ կը գործածէ։ եւ ոչ նուազ արիութեամբ մը պատրաստուած կատնէ եւ գիս դգաղմամիզս։ Այս առթիւ կարեւոր է Մասիսի . . . (մեր ելեր չեն նշանակուած) մէջ կ. Գ. Խիէկճեանին հրատարակած երկու դրութեանց եւ ամ հարմուտ ակնարկ նետել։ կրսէ Գ. Ա. Նանուէնը։ եւ. յետոյ կազաչէ եւ կը խնդրէ որ չգիտցած բաներ նուս գրիչ ձեռք չառնուն։ Հոս քիչ մը կանգ առնենք։ երիտ գրութեանց վրայ ակնարկներուն։ կրսէ Գ. Ա. Նանուէնը։ յայտ մեզի մէկուն վրայ կրիսոսի։ Միւսին վրայ խոսելու մոռցեր է։ թէ իր չգիտցած բաներ ըլլալուն չէ ուզեր խոսել։ Ոչչով որ կը յիշեմ։ «Դեր։ Նեարեն Եպիսկոպոս։ Ինչո՞ւ Էջմիածնի գնաց։ վերնոպ ըսել նամակիս առաջ։

Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԱՆԱՆՈՒՆ ՆԱՄԱԿԱԳԻՐԸ

. . . խմբագիր.

Գրագրի 772—3 թիւերու մէջ Ս. Էջմիածնէն գրուած նամակ մը տեսանք։ որուն տանանուն հեղինակը «Մեզոսի դէմ» գրելու պատրաստակամ վարձկան փաստաբանի մը յատուկ ահաւոր եւ քաջալերեսմի գիրքերն Սրբազան պատրիարքը երկարարին թերնամանելէ։ տուա աւետարանի քարոզիչ, սուտ ազգասէր կոչելէ եւ զՍրբազան կամ՝ ոգիկոսը ընդհանրապէս ճշմարիտ Աւետարանի քարոզիչ եւ. ճշմարիտ ազգասէր հաւատալէ եւ՝ յանկարծ իր տանանուն դեմքը առ իսկ կը գործածէ։ եւ ոչ նուազ արիութեամբ մը պատրաստուած կատնէ եւ գիս դգաղմամիզս։ Այս առթիւ կարեւոր է Մասիսի . . . (մեր ելեր չեն նշանակուած) մէջ կ. Գ. Խիէկճեանին հրատարակած երկու դրութեանց եւ ամ հարմուտ ակնարկ նետել։ կրսէ Գ. Ա. Նանուէնը։ եւ. յետոյ կազաչէ եւ կը խնդրէ որ չգիտցած բաներ նուս գրիչ ձեռք չառնուն։ Հոս քիչ մը կանգ առնենք։ երիտ գրութեանց վրայ ակնարկներուն։ կրսէ Գ. Ա. Նանուէնը։ յայտ մեզի մէկուն վրայ կրիսոսի։ Միւսին վրայ խոսելու մոռցեր է։ թէ իր չգիտցած բաներ ըլլալուն չէ ուզեր խոսել։ Ոչչով որ կը յիշեմ։ «Դեր։ Նեարեն Եպիսկոպոս։ Ինչո՞ւ Էջմիածնի գնաց։ վերնոպ ըսել նամակիս առաջ։

հրատարակած եմ Ձեզ թերթին մէջ Ռուսերէն յօդուածի մը թարգմանութիւնը, եւ երկեղեցեաց միութեան խնդրոյն նիւթամտիր դրուած նամակի մասին. համառօտ խորհրդածութիւն մը։ Առնցմէ զատ՝ դիպաւ խօսիլ տարբեր անձանց հետ՝ ինչո՞ւ տանց հասնոր ալ ապացոյց չպահանջեր։ Գաղափարը յայտնի է։ Գեր. Ներսէս սրբազանի էջմիածին ուղեւորելուն առթիւ. արդեւսն մէկ բացատրութիւնն ալ ասոնց՝ որ ինչ ընկերին տալ մտադիր են . . . Այժ բացատրութեան դէմ կրնայ Գ. Անանեան՝ նոր եկաւ յէջմիածին՝ ի վարուց ուներցած սրտին փոփոխութեան եւ յոգոյ ոգեկոչեն Ս. Էջմիածնի միաբանակցութիւնն ուխտիւ ընդունելու։ Ահա կարճ Ձեզ. իմացայ։ Ս. յ. իմացանք. իրաւք կարճ է եկեր խօսքերիդ. այդ կարճն իսկ աւելորդ էր, որովհետեւ գեհարտաւ կամ ոգեկոչը իր վերջին կնդակովը արդէն ասեր էր այդ կարճ բացատրութիւնը։ Սակայն փոքր ինչ դժուար է մեզ հասկնալ (ներել հաճեցէք մեր տկարամտութիւնը)։ Գեր. Ներսէս Սրբազանին՝ ի վարուց ունեցած սրտին փոփոխութեան հետեւանքն՝ Գ. Անանեան կը հոգայ։ Գ. Անանեան կը յաւելու. . . . . դարաչեմ, մանաւանդ կը մտահանեմ զքեզ՝ ապացուցանել զնեղութիւն եպիսկոպոսն ի Ցաճկաստանէ հեռացնելոյ համար վեհ. Հայրապետի առ Ռուսաց կառավարութեան (թիւն) գրած կամ՝ զոնէ բանիւ խոսած լինելը։ Նոյնպէս Գեր. խօսէն եպիսկոպոսի վերայ գրածդ։

Գ. Անանեան՝ քո՛ զ եւ քո՛ զդիպի բոլոր ձախող փաստաբանութիւնքդուն իսկ հարգ կուտամ՝ որ Բուիլոյի «Անապատական եւ Արչ» առակը ուշի ուշով կարդաք, եւ մտքերնուդ մէջ կամ լաւ եւս ճակատնուդ վրայ ոսկի մը գրոշմեք թէ «Յիւսուածքիվքդ առաքի, տիտանեիկ փաստաբ (յիմար բարեկամքդ թշնամիէ գլասանիար է)։ Ինչ ապացոյց պահանջելու՝ նախ վեհ. Հայրապետին դիմէիր եւ բանին էութեանը վերաբերեալ ըլլայիր եւ այնուհետեւ հրատարակեսուէիր փաստաբանութեան։ Գ. Անանեան՝ քոյին ձախող փաստաբանութիւնդ թերեւս նշանակութիւն ունենայ չլսկն եւ շրամիտ մարդոց համար։ իսկ եւ ահա կը կրկնեմ դարձեալ հրապարակաւ թէ Գեր. Ներսէս եւ թարգն եպիսկոպոսաց մասին գրածներդ ուրիշ ոչիւրեր չեմ առած, այլ ինքս անձամբ տեսած լսած եւ ձեռքս չոչափած եմ եւ եմ թէ լսածներու պարծանաբ հերքելու ելնեն, այն ժամանակ ցաւոք որոնի կը սիրեմ անոնց անհերքելի ճշմարտութիւնը ապացուցանել։ Ի վերջոյ պարտք կը համարիմ ըսել նաեւ թէ Անանուն եւ անդիմ արարածի մը ձեռքով առաքուս անուանել մարդ մ՝ որ «Ճշմարիտ խօսելու համար ամեն բան յանձն կառնու»—այն եւ ընդարձակ ճանապարհ է՝ բայց ոտքի՝ ի կորուստ . . . .

Այս՝ քանի մը տող հիւրընկալել խնդրելով՝

18 օգոստ. 72 Մնամ՝ յարդանաք
խոսդիւ Հ. Թէրտէրեան

ՀԱՅԱՔՈՒՄՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿՆԴՐ՝ ՏՐՈՅ

1872–1873

ՑՈՒՑԱԿ 6

Նախորդ հրատարակութեան գումարը	24.473
Մեծապատիւ Էֆէնտիք	
Միքայէլ Յակոբեան	75
Դրիգոր Մուրատեան	75
Յարութիւն »	75
» Ղազարոսեան	75
Գէորգ Չամամճեան գ. գ.	50
Ազատէլ Զօրանեան	75
Օանակ Աղրօ	75
Աստուա Իկիտարեան	75
Պետրոս Ֆափազեան	75
Մանուկ Կարագեան	75
Տիգրան Ղանչկիրեան	75
Խաչիկ Մակաբեան	75
Գէորգ Անանեան	25
Ցուսիկ Պարաքեան	75
Մարկոս Աղաբէկեան	75
Յովակիմ Քառանգիլեան	75
Պետիան Արզումանեան	75
Խաչատուր Ղազարոսեան	75
Սիմոն Գրիգորեան	75
Գէորգ Զարանեան	75
Յարութիւն Մանուկեան	75
Խաչիկ Առաքելեան	75
Վարդան Ֆարիզպանեան	75
» Գալիկեան	75
Նշան Աբրահամեան	75
Մկրտիչ Կիւմիւշեան	75
Նշան Յակոբեան	75
Աբրահամ Հարենց	75
Գառնիկ »	75
Մկրտիչ Ալոդանեան	75
Գէորգ Ֆափազեան	25
Մ. Դաւիթ Կարապետեան	25
Կարապետ Գրիգորեան	25
Թորոս Նահապետեան	25
Միքայէլ Խաչատուրեան	25
Սարգիս Թագուորեան	25
Սինան Ա. Լազեան	25
Առաքել Գէորգեան	25
Միքայէլ Մ. Մինասեան	25
Միհրան »	25
Գասպար Մանուկեան	25
Յարութիւն Բարսեղեան	25
Մ. Միքայել Սոլոֆանեան	25
Մ. Մարկոս Կարսեան	25
Կարապետ Յարութիւնեան	25
Գասպար »	25
Դաւիթ »	25
Կարապետ Ասլանեան	25
Յակոբ Գէորգեան	25
Առաքել Խանձեան	25
Յովհաննէս Դարբինեան	25
Մկրտիչ Բալասան	25
Եղիա Աֆանասեան	25
Գարբիել Ասատուրեան	25
Պօղոս Վ. Մախաթեան	25
Պետրոս » »	25
Ղանչկիրել Ղանչկիրեան	25
Կարապետ Ց. Հէրեկեան	25
» Աբելեան	25
Սոնակ »	25
Դաւուտ Ց. Օգնաճեան	25
Սահակ Խաչատուրեան	25
Մանուկ Գրիգորեան	25
Պետիան »	25
Մ. Գրիգոր Յարութիւնեան	25
Յովհաննէս Պետրոսեան	25
Մ. Թադեոս Գրիգորեան	25
Գրիգոր Աղբրանիկեան	25
Կարապետ Յարութիւնեան	25
Մ. Միսաք Միքայելեան	25
Յակոբ Ղազարեան	25
Յարութիւն Աստուաբեան	25
Աւետիս Յարութիւնեան	25
Փիլիպոս Առաքելեան	25
Յովհաննէս Սարգիսեան	75
Գրիգոր Վիշէնեան	75
Նեռվք Տէմիրճիպաշեան	75
Սարգիս Պէնկլեան	75
Բէթրաք Էմէրեան	75
Յակոբ Տոմասեան	75
Մկրտիչ Տոմասեան	75
Խաչատուր »	75
Մ. Գրիգոր Առաքելեան	75
Գէորգ Կարապետեան	75
Անդրանիկ Վարդանեան	75
Գումար	28.375

31 յուլիս 1872
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Գումարապետ.

Ի Վեհոյ Ազգ.
Վարչ. Ցնոր խորհրդոյ
Գանձապետ.
Յ. Դաւիթ Ս. Հովհաննէս

. . . Խմբագիր Մասիս լրագրոյ.

Ս. Աստուածածնայ ասնին ասելիս

Մեծ—Մաքսի ձագաբարձ քեռնակիր եղբարց բարեսէր խուժդը այս տարի ալ իւրեանց բարի սովորութիւնը ի գործ դնելով նուիրեցին։

200 օքայ հացագին	
80 » բրինձ	
02 » անուռ	
06 » ոչխար։	

Նոյնպէս մեծ—Մաքսի Տիրինի բարեսէր խուժդը երիւ ոչխար. եւ Սեբաստիոյ խանմարգ Պինկեոյ եւ Սոլոնի դիւղերու այիտատուր եղբարք 5 ոչխար։ Սեծ նոր խանի օտարագի Պարոն եւ Սարգիս տղոնեքը մէկ ոչխար նուիրեցին։ Առնցմէ զատ Սեծ. Լիֆէնտի մը՝ որ անունը չէ ուզած յայտնել՝ այս ոնգամ ալ 2 ոչխար նուիրեց։

Նուիրատու անձանց ազգասիրական եւ աղքատասիրական գործերին արդարեւ գովելիան արժանի է։ ա՛խր էր թէ ուրիշներն ալ այսպիսի բարի սովորութիւններ իրենց օրինակ առնելով հետեւէին բարեգործութեան։

Ինչ հայ աւելի մեծատարան եւ քաղաքաց քան ապրատին, որոնց, ծերին հիւանդին ազգարձէ եւ անոնց օրատալին օրհնութիւնները վայելել։ Հիւանդանոցի կարօտանալը՝ որ միշտ բարեսէր ազգայինները իմանալ եւ բարիք կը վայելեն, չեն մտանար հարիւր իրենց բարերարներն եւ չեն գտնիր օրհնել։ Բայց ինչ որ կրգան, բացատրել կարող չըլլանուն՝ ի գիտաց բոլորին։ Հիւանդանոցի ներսակալութիւն կը մատուցանեմ բարերարաց հիւանդանոցի եւ կը խնդրեմ որ ներկայս հրատարակել չլսնորն։ ընկ ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ։

72 օգոստ. 19 Սնամ ձեր եւ ազգիս
Ազգ. հիւանդանոց անվանուէր առ ժամս.
Նկոի Գուլէ Նակիա՝ Ն. Ց. Ազգ.
հիւանդանոցի
Ն. Բալիգեան

18 օգոստ. 1872 թ. Գոլիս

. . . խմբագիր՝

Կարդացեմ Ձեր Սեծապատուութեան ար բարեհաճիք հերիակեալ ԱԶԳԻ մի բանի անգամ Ձեր պատուական Մասիսի միջոցաւ հրատարակել։ Բարեկամ Ձեր
Ց. Ց. Ջէնճիրեան

ԱԶԳ

Թոխատարեի Հայկական երկրորդ կրթարանին հանդիսաւոր բացումը կատարուած չը լինելով շատերը պիտանի՝ երկիր թէ՝ աշակերտք չեն ընդունիր եւ կամ գատատուութիւնք օրինաւոր հիւրալիս սիրած չեն։

Նիրկոյիս կը յայտարարեմ Արգոյ ծնողաց որ յիշեալ կրթարանն յուլիս ամսոյ 10 էն՝ ի վեր բացուած է եւ դատատուութիւնք կանոնաւորապէս կը շարունակին։

Աւ բայմ հեռուհեռուները կատարելին ասանոգոց։

Հայ լեզու եւ գրականութիւն։
Դաղղիարէն։
Յունարէն։
Թուագիտութիւն։
Երկրագրութիւն։
Աշխարհագրութիւն։
Բնագիտութիւն եւ Տարրաբանութիւն։
Պատմութիւն Արքայական Ազգային եւ ընդհանուր
Կրօնք եւ Բարոյագիտութիւն։
Գծագրութիւն։
Գայթակղ։
Վարժարանութիւն։
Ընդունելութեան պարմանները արդէն կանխաւ ծանուցած եմք։

Իսկ վարժարանին բացման հանդէսը քիչ ատենէն լինելիք հարցաքննութեան օր պիտի կատարեմք։

1872 օգոստ. 16

. . . խմբագիր Մասիս լրագրոյ.

Պատուական լրագրոյդ քանի մը թուով ինդրեմ՝ ներկայ ծանուցմանս հրատարակութեան՝ չնորհեն. առ. որ կանխաւ ցիրուցանակաւ թիւնս մնասանելով Ձեզմէ ազնուութեան

Մնամ սամենայն յարգանաք
Խ. Մ. Մկրտիչ
Ս. Մեսրոպեան

ԱԶԳԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԼԶՊՈՒՐՆԱՆ ԵՐԿՍԻՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Վարժարանս յանախող ցերեկոյթիկ մանկուցն մեծաւոր ծնողաց կը ծանուցուի որ յուսաստիկայ սեպտ. 1 ամսոցմէն սկսեալ սա պայմանով կարելի է ընդունիլ՝ ի վարժարանս։

Նախակրթարան, ուր կարդանին աշակերտք գիր ընթերցում. գրաւոր Յանթիւն, թիւ, մանր ուսմունք թրքերէնի Հաւատոյ, աւելի դասարանքան մասը Համառօտ դասաւանութիւնք, ազգային երգ. ընտանեկան, եւ նիւթական բառեր։ մէկ ու կէս տարի մեհիտ ամսաթոշակ կան՝ իրիկ վճարքով։

Դասաւանութեան՝ ալ ասոնցմանդարը կատարեն ազգայք Հայերէն, Ցանկերէն Ֆրանսերէն եւ Աղգ գիրքն լեզու. բարոյական եւ կրօնական ուսմունք, ազգային եւ արքական պատմութիւնք, թուագիտութիւն, երկրագրութիւն դրամագիտութիւն, աշխարհագրութիւն դծագրութիւն, գրաւոր թատերութիւն, տարրաբանութիւն եւ բնագիտութիւն, երկու. արդարի մեհիտ ամսաթոշակ վճարքով. իսկ Աղգ գիրքն ուսանողք երկու. եւ կէս՝ մեհիտ Օրիորդաց սրբազանը՝ ուր Աղգ գիրքն եւ Ֆրանսերէնի դասատուութիւն մեն, միանգամայն հեռագրագիր կարան եւ. չափաւոր գրար կատարեն։ մի եւ նոյն տարքն ունի. այս հաշուէն դուրս է դասընթաց որոյ ուսմունքը կը պարարեն առանձին երկու տարի մեհիտ ամսաթոշակ։

Ամարանոց երթալիներէ՝ զատ լրացուցակագրուելանց թոշակներն երբէք անվճար չընդունուիր։ այն կարգի որ պարտք մնայ ձմեռը փարատուն կուգան, ասոնցմէն ամսաթոշակաց մեկ ու կէսը վճարելու են։

Գիշերօթիկներու թոշակն է երկու ամսեան միայն երեք ամիսը մնալ կանխիկ վճարելի. այս մասին ուշի մանրամասն տեղեկութիւն ուզողը վարժարանիս Տնօրէնութեան դիմելու է։

Յաւէ է մեզ տեսնել որ երկու տարիէ՝ ի վեր վարժարանիս թոշակաց պարմանագիրը զգոյշ ուշադրութեամբ բաքանչիր ծնողաց կանխիկ վճարման համար մեծ մասամբ մինչեւ ցայսօր գեռ չեն գործադրեր. ասոնցմէ ոմանք կանխիկ չվճարելէ զատ, ամիսներով ալ կ՝երկարաձգեն. գիր դրելու մարդ ղրկելու ապայերու է որ իրենց զաւակաց կրթութեան «ուսուցանքը» տան. ուստի՝ ոչ ոք ոչ ալ թոշակը չեն ուզեր վճարել, եւ կէսը տարիներով ընտանի չեն վճարած. առանց փոխանակ դժուարաշարելու կը վճառեցնեն. մինչդեռ մեք օր օրի ծախքերնիս կուելցնենք, ընտանի գոսատուներ կը բերեն, նոր նոր բարեկարգութեանց ձեռք կը զարնենք. գիշերոցական դարձիներու. պակասը կը լրացնենք, կամ նորը կը շինենք. սկսած փոփոխութիւնը կընենք. մեզ յանձնուած ազգին զաւակաց մասաւոր եւ բարոյական կրթութիւնքն յուսալ ինելու ենք։

Արդ՝ այսպիսեաց հոգնոր մեր կոչուէն խանգարութեան չափն այլ եւս լցուած լինելով. այսմէն խնայ կը սրբուի հրատարակաւ, որ սեպտ. 1 ամսոյ դրխէն՝ կամ վերոյիշեալ պայմանները ճշդիւ ոգ արձատարեն եւ կամ՝ ազատ ի ձգած թոշակներն վճարելով աղջիկներն տանեն։

1872 օգոստ. 18
Հիսուս Տիրոջ մեծ Ս. Ս.
փոքրոյ թիւ 93 Մեսրոպեան

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԴՐԱՏԻՒ

ԳԱՇՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ

ՆՈՒԻՐԵԱԼ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԻՆ

կը ծախուի Պ. Ը. Գալֆիֆեանի գրատունը. Գին 8 ղ.

ԾԱՆՈՒՈՅՈՒՄ

Տաճկաց 87 թուականին Ի հարիւրինոսական էրզրում ենպարէնն տրուած ՅԵՆ ֆոսոսու կամ Բոսֆոր սիրա քով որ գտնուի, պէտք է որ օգոստոս ամսոյ մինչև վերջը տանին յիշեալ անպարը յանձնեն (եթէ յիշալ ֆոսոսանէրուն մէջը նշանակուած ապրանքը չէն առած։) Յիշեալ մինչեցէն ետքը այս տեսակ փոստ լաներէն քերոյ նկրկայցնոց ըլլայ նէ, ալ չիպիսի ընդունուին։

14 օգոստ. 1872
Ի Դուռն Յոյսպարեան։

LLOYD SUISSE

ԼՈՅՏ ՍԻՒԻՍ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ

(ԱՒԵՆՈՒՐԹԻ)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԻՆԹԷՐՏՈՒՐՏԱ

Այս ընկերութիւնս կ. Պոլսոյ դրամագլուխներն (անձնական) արտօնեալ թիւն ունին Յուսալի, Մրովուհ եւ Դեսի վերայ վճառագրեր տալու։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւնս համար պէտք է դիմել ստորագրելոց։

ՀԻՄԱՆ ՀԷԼՊՈՆԿ — ՍՊԼԷՏԱՆԴԻ
ընդհանուր Տէրտոլ — Բէրմիզ
Գալատիա — Դուքանի
Բարանթի Ֆեռա փողոց — Ի Պահնէ դաբու
թիւ 2 — Ի. Պոլիս.

ԼՈՒՐԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԵՒԹԻՄԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՔԱՂԱՔԻ ԽԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԹԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1872 ՕԳՈՍՏՈՍ 16 ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ. ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ
ՄԻՆՉԵՒ Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ թվ. — Իտրոպոկան էջէրէ

10 15 1 Եկեղեցական Պէյլիքտէրէ Թարապիա, Պէյքօզ, Եէնիքէօյ, Էմիրկէն Ր. Հիսար։
11 15 33 Եէնիմահալլէն Մէջարպաշընա, Պէյլիքտէրէ, Թարապիա, Եէնիքէօյ, Պէյանքը Ի Հիսար, Պէպէք Արնավ.
11 45 20 Ր. եւ Ա. Գուզկէն Պէյլիքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Սմէնա, Էմիրկէն Ր. Հիսար Պէպէք։
12 30 25 Եէնիմահալլէն Մէջար Պէյլիքտէրէ, Թարապիա Եէնիքէօյ, Էմիրկէն Հիսար, Պէպէք։
1 15 32 Եէնիմահալլէն Մէջար Պէյլիքտէրէ Թարա. Եէնիքէօյ (ուրբաթ օրերը Էմիրկէ Ր. Հիսար Պէպէք)
1 30 19 Բաշմէլի եւ Անատօլու Գուզկէն Պէյլիքտէրէ, Թարապիա, Սմէնա, Էմիրկէն Ր. Հիսար Պէպէք Օրթաք։ (բացի ուրբաթէ)
2 15 13 Եէնիմահալլէն Մէջարան Պէյլիք. Թարապիա, Եէնիքէօյ Պոյանքէօյ, Ր. Հիսար, Պէպէք Արնավուտքէօյ Օրթաքէօյ, Պէյլիք։
3 33 Եէնիմահալլէն Մէջար Պէյլիք. Թարապ. Եէնիքէօյ Սմէնա Էմիրկէն Ր. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ, Գուրուչ Օրթաք Պէյլիք։
4 20 Մէջարպաշընա Պէյլիքտէրէ, Թարապ. Եէնիք. Սմէնա Միրկէն Պոյանքէ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ.
5 32 Պէյլիքտէրէն Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավուտք. Պէյլերպէյ Օրթաք Պէյլիք։
6 26 Պէյլիքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկ Ր. Հիսար Գանա Արնավ. Գուրուչ Օրթաք Պէյլիքտ։
6 45 4 Եէնիմահալլէն Պէյլիքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ, Եէնիքէօյ, Էմիրկէն Գանդրա, Ր. Հիսար Գանտիլլի, Արնավուտքէօյ, Պէյլերպէյ Օրթաքէօ Գուզկունճուք, Պէյլիքտաշ Իսկիլիսար։
8 45 19 Եէնիմահալլէն Մէջարպաշընա, Պէյլիքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Ենիքէօյ Պոյանք. Ր. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէօյ, Օրթաքէօյ Պէյլիքտաշ, Գալաթիա։
10 2 Մէջարպաշընա Պէյլիքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Սմէնա Էմիր. Ր. Հիսար Արնավուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաք Պէյլիքտաշ։ (Ուրբաթ օրերը մահ Ց Յ 4ին)

Արեւելեան ճեղքէն

11 30 31 Արնավ. Գուր. Գուզկ. Պէյլիք Գալաթ. (Բացի ուրբաթէ)
12 5 Արնավուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէյլիքտաշ։
12 30 6 Արնավուտքէօյ, Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ, Պէյլիքտաշ Գալաթիա։
1 2 Արնավուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէյլիքտաշ
1 30 1 Արնավուտ. Գուրուչ Օրթաք. Պէյլիք. Գալաթիա։
2 31 Արնավուտ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէյլիքտաշ։
2 45 2 Արնավուտ. Գուրուչ. Օրթաք Պէյլիք Գալաթիա։
5 6 Արնավուտքէօյ Պէյլերպէյի. Օրթաքէօյ Գուզկ. Իսկիլիսար. Գալաթիա։
7 30 31 Արնավ. Գուրուչ, Օրթաքէօյ, Գուզկ. Պէյլիք. Գալաթ.
10 6 Արնավուտքէօյ Վանիքէօյ, Պէյլերպէյ. Գուզկունճուք։
11 3 Արնավուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։
11 15 31 Պէյլիքտաշ (Բացի ուրբաթէ)։

Ընդհանուր էջէրէ

11 45 21 Պէյքօզ Բաշպաշ. Գանդրա. Ա. Հիսար, Գանտիլլի Վանիք. Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյ. Գուզկունճուք։
11 45 4 Վանիքէօյէն Զէնկէլ Պէյլերպ. Գուզկունճք. Գալաթիա։
12 30 22 Պէյքօզ Բաշպաշ Բիրթաթ փաշա մահալլէսի Գանդրա, Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլերպ. Գուզկ.
1 15 28 Պէյլիքտաշ, Պէյքօզ Բաշպաշէնէ, Գանդրա Ա. Հիսար, Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք։
2 5 Վանիք. Զէնկ. Պէյլերպ. Գուզկ. (Բացի ուրբաթէ)։
2 15 17 Պէյլիքտաշ Թարապ. Պէյքօզ, Բաշպ. Գանդր. Ա. Հիսար. Գանտիլլի Վանիքէօյ Զէնկէլ. Պէյլերպէյ Գուզկ
3 45 21 Պէյլիքտաշ. Բաշպաշէնէ. Բիրթաթ մահալլէսի Գանդրա Ա. Հիսար, Գանտիլլի. Վանիքէօյ, Զէնկէլքէօյ, Պէյլերպէյի (բացի ուրբաթէ)։
8 45 22 Պէյլիքտաշ. Պէյքօզ Բաշպ. Գանդր. Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիք. Զէնկէլքէօյ. Պէյլերպէյ. Գուզկ. Իսկիլիսար։ (Ուրբաթ օրերը Բիրթաթ փաշա մահալլէսի)։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իտրոպոկան էջէրէ

1 33 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Արնավուտք Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքտէրէ Եէնիմահալլէ։
1 15 4 Գալաթիա, Իսկիլիսար Պէյլիքտաշ Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ Արնավուտքէօյ Գանտիլլի Ր. Հիսար, Գանդրա Էմիրկէն Եէնիքէօյ Վանքէր Թարապիա Պէյլիքտէրէ Եէնիմահալլէ։
2 15 20 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Պուրուչէշմէ Արնավուտքէօյ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա, Պէյլիքտէրէ Մէջարպաշընա։
3 15 32 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ Արնավուտք. Գանտիլլի Ր. Հիսար Էմիրկէն Սմէնա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքտէրէ։
4 15 25 Գալաթ. Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Ր. Հիսար Պոյանքէօյ Գանդրա Եէնիքէօյ Թարապիա, Պէյլիքտէրէ։
5 15 19 Պէյլիք Օրթաք Արնավուտք Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ. Եէնիք Պէյքօզ Թարապիա Պէյլիքտէրէ Մէջարպաշընա, Եէնիմահալլէ։
5 45 31 Իսկիլիսար Պէյլիքտաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէր Զէնկէլ Վանիքէօյ Արնավուտքէօյ։
6 30 22 Պէյլիքտաշ Օրթաք Պէյլերպէյ Արնավուտք Գանտիլլի Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիք Թարապիա Պէյլիքտէրէ։
7 45 2 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքտէրէ Մէջարպաշընա, Եէնիմահալլէ։
9 25 Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիք Թարապ. Պէյլիք Մէջար Եէնիմահալլէ։
9 30 1 Ր Հիսար Պոյանքէօյ Եէնիքէօյ Պէյքօզ Թարապիա, Պէյլիքտէրէ Եէնիմահալլէ։
10 32 Եէնիք Թարապիա Պէյլիքտէրէ Մէջարպաշընա, Եէնիմահալլէ։ (Ուրբաթ օրերը Ր Ա Գալաթ ալ)։
10 15 33 Օրթաքէօյ Պէյլիք Ր. Հիսար Էմիրկէն Սմէնա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյլիքտէրէ Մէջարպաշընա Ր եւ Ա Գալաթ (Բացի ուրբաթէ։)
10 30 18 Պէյլիքտաշ Գուրուչ Արնավուտ Ր. Հիսար Պոյանքէօյ Եէնիք Թարապ. Պէյլիք Մէջարպ. Եէնիմահալ։
10 45 20 Օրթաքէօյ Պէյլիք Ր. Հիսար Էմիրկ. Սմէնա Եէնիք Թարապիա Պէյլիքտէրէ Մէջարպաշընա Եէնիմահալ։
11 15 19 Պէյլիք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիք Թարապ. Պէյլիքտաշ Եէնիմահալլէ։

Արեւելեան էջէ

12 45 1 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Արնավուտքէօյ։
1 31 Գալաթիա Գուրուչ Արնավուտքէօյ։
2 4 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Արնավուտք։
9 15 6 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Գուրուչ Արնավուտք Վանիք
10 6 Գալաթիա Պէյլիք Օրթաք Գուրուչ Արնավուտք։
11 31 Գալաթիա Պէյլիքտաշ (Բացի ուրբաթէ)։
11 15 6 Գալաթիա Պէյլիք Օրթաք Գուրուչ Արնավուտք։
11 40 31 Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնավուտք։
11 45 4 Պէյլիքտաշ Գուզկունճուք Արնավուտքէօյ։
12 2 Պէյլիքտաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ։ (Բացի ուրբաթէ)։

Արեւմտեան էջէրէ

1 5 Իսկիլիսար Գուզկ. Պէյլէր Զէնկէլ Վանիք։
2 15 21 Իսկիլիսար Գուզկունճք Պէյլերպ. Զէնկէլքէ Վանիք Գանտիլլի Ա. Հիսար Վանիքնա Բաշպաշնէ Պէյքօզ (Ուրբաթ օրերը Բիրթաթ մահալլէսի)։
3 45 6 Գալաթիա Պէյլիքտաշ Իսկ. Գուզկունճուք Պէյլերպէյի Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Արնավուտքէօյ։
9 28 Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլ Ա Հիսար Գանդրա Բաշպաշնէ Պէյքօզ Թարա. Պէյլիք (Ուրբաթ օրերը Գուզկունճուքէ)։
10 17 Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանդրա Բաշպաշնէ Պէյքօզ (Ուրբաթ օրերը Թարապիա այ)։
10 30 21 Պէյլերպէյ Զէնկէլքէ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանդրա Բիրթաթ մահալլէսի Բաշպաշնէ Պէյքօզ։ (Բացի ուրբաթէ)։
11 22 Գուզկ. Պէյլերպէյի Զէնկէլք Վանիք Ա. Հիսար Գանդրա Բաշպաշ Պէյքօզ։
11 30 4 Գալաթ. Գուզկ. Պէյլերպէյ Զէնկէլ Վանիք։